# Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2010/31/EU om byggnaders energiprestanda

*[COM(2016) 765 final – 2016/0381 (COD)]*

(2017/C 246/08)

Föredragande: **Baiba MILTOVIČA**

Medföredragande: **Isabel CAÑO AGUILAR**

| | |
|---|---|
| Remiss | Europaparlamentet, 12.12.2016 |
| | Europeiska unionens råd, 21.12.2016 |
| Rättslig grund | Artikel 194.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt |
| Ansvarig facksektion | Transporter, energi, infrastruktur och informationssamhället |
| Antagande av facksektionen | 11.4.2017 |
| Antagande vid plenarsessionen | 26.4.2017 |
| Plenarsession nr | 525 |
| Resultat av omröstningen | 157/0/1 |
| (för/emot/nedlagda röster) | |

## 1. **Slutsatser och rekommendationer**

1.1 Genom detta föreslagna direktiv förfinas och utökas de tidigare lagstiftningsåtgärderna för ökad energieffektivitet i byggnader. Dess effektivitet kommer att bedömas mot dess roll i fråga om att bidra till energiunionens huvudsakliga mål, men eftersom det är inriktat på den bebyggda miljön måste dess bidrag till de sociala och ekonomiska målen (i synnerhet minskad energifattigdom, bibehållen tillgång till bostäder till överkomliga priser och potentialen för lägre energikostnader) också ses som väsentligt.

1.2 EESK prioriterar att direktivet bör innehålla mer specifika förslag för att ta itu med den utmaning som energifattigdomen innebär. Det bör handla om tydligare råd om det nödvändiga innehållet i nationella definitioner av energifattigdom, om att tillhandahålla en referensdefinition mot vilken man kan bedöma hur heltäckande metoderna i de nationella planerna är samt om att tillhandahålla rådgivning och samordning av åtgärder genom en oberoende, konsumentinriktad kontaktpunkt eller byrå.

1.3 EESK anser att medlemsstaterna i sina egna nationella planer kommer att behöva sikta på de högre ambitionsnivåerna enligt alternativ III (i enlighet med kommissionens åtföljande konsekvensbedömning), samtidigt som man håller sig till lagstiftningsstrategin i alternativ II – grunden för de ändringar som läggs fram i direktivet. Detta kommer att vara nödvändigt för att skapa en långsiktig utvecklingsbana som gör det möjligt att uppnå det mål som eftersträvas i Parisavtalet.

1.4 Det rekommenderas att de nationella strategierna för renovering av byggnader stöds av direktivet genom ett krav på att föreslå sektorsspecifika mål och en referensmetod för att mäta förbättringar. Miniminivåer för energieffektivitet vid renovering av offentliga och kommersiella byggnader bör också specificeras i strikta riktlinjer.

1.5 Man har i direktivet inte tagit tillfället i akt att uppmuntra ”gröna” hypotekslån, fjärrvärmesystem med koppling till förnybar energi, åtgärder för energilagring i bostäder och kommersiella fastigheter, förbättrade utbildningssystem för installatörer och renoverare samt andra tekniska, finansiella och skattemässiga åtgärder som skulle bidra till bättre energieffektivitet i byggnader. Även om sådana åtgärder får stöd på annat håll kan den återhållsamma hållningen i detta direktiv endast motiveras om det uppmuntrar flexibilitet och ambitiösa åtgärder. EESK uppmanar kommissionen att noggrant följa genomförandet av direktivet och dess effektivitet och att vara beredd på att snabbt utnyttja mekanismen för uppgradering och översyn i den föreslagna förordningen om styrning.

1.6 Man bör vidta ytterligare åtgärder för att uppmuntra jämförbarhet mellan de olika beräkningsmetoderna för energicertifikat i medlemsstaterna, vilket i sin tur skulle göra det enklare att jämföra energicertifikat.

1.7 Man bör föreslå ytterligare sätt att uppmuntra privata och icke-kommunala hyresvärdar för subventionerat boende att investera i renovering av äldre fastigheter.

1.8 Det vaga förslaget om en ”smarthetsindikator” måste omfatta förmågan hos de boende i en byggnad att inte bara bedöma energieffektiviteten utan även styra och underlätta sin egen produktion och förbrukning av förnybar energi samt minska energikostnaderna.

1.9 EESK efterlyser i synnerhet att man ska erkänna de lokala myndigheternas förmåga att främja och samordna program för energieffektivitet, och noterar borgmästaravtalets växande potential i detta avseende.

1.10 EESK understryker att man måste uppmuntra byggnation och renovering, en sektor där små och medelstora företag står för 83 % av all sysselsättning (OECD: *Small Businesses, Job Creation and Growth*).

1.11 EESK noterar att det utan innovation kommer att vara omöjligt att förbättra byggnaders energiprestanda. EU håller på att förlora sin ledande ställning inom tillhörande energiteknik med låga koldioxidutsläpp och står i dag för mindre än 15 % av arbetstillfällena i sektorn. Man måste göra en utbildningsinsats för att anpassa färdigheterna till vad som krävs för dessa mycket specialiserade sektorer.

1.12 Initiativet ”smart finansiering för smarta byggnader” – och utrymmet för att koppla det till ambitionerna i Junckerplanen – är ett steg i rätt riktning som kommittén välkomnar.

## 2. **Inledning**

2.1 Direktivet utgör en del av paketet ”ren energi för alla i EU”, som utformats för att ge konkret innehåll åt energiunionen och öka medvetenheten om och förståelsen för att omställningen till ren energi är framtidens tillväxtsektor. Energi i byggnader står för 40 % av den totala energianvändningen i EU. Betydande framsteg fortsätter att göras beträffande energieffektivitet i byggnader, vid både nybyggnad och ombyggnad. Detta har delvis stimulerats av femton år av lagstiftningsåtgärder på EU-nivå, men det finns fortfarande stora möjligheter att förbättra effektiviteten och uppnå andra positiva sociala effekter.

2.2 Trots tekniska framsteg, relevanta stödjande uppgifter och utnyttjandet av tillgängliga offentliga medel via finansieringsinstrument har takten i förbättringarna av det befintliga byggnadsbeståndet inte ökat väsentligt – 75 % av byggnaderna i EU har fortfarande dålig energieffektivitet.

2.3 Globala klimateffekter och satsningen för att konsolidera EU:s energipolitik har gjort frågan mer brådskande, men vissa grundläggande och komplexa frågor förblir olösta och man skulle ha kunnat förvänta sig ytterligare framsteg. Utan sådana åtgärder kommer klimat- och energimålen för 2030 och 2050 att bli mycket svåra att uppnå. Det finns potential att minska byggnaders energiförbrukning med 5–6 % och sänka koldioxidutsläppen med ungefär 5 %. Eftersom endast 0,4–1,2 % av byggnadsbeståndet renoveras eller förbättras varje år är det dock tydligt att dessa processer måste skyndas på.

2.4 Genom direktivet ändras det tidigare direktivet från 2010 i samma ämne, som i sig var en omarbetning av 2002 års direktiv. Omarbetningen 2010 innebar mycket väsentliga ändringar av texten från 2002. I synnerhet medgavs energieffektivitetens allt viktigare roll i den bebyggda miljön och för att bidra till politiska mål, man beaktade framsteg inom teknisk förståelse genom att man gjorde justeringar mot bakgrund av åtta år av praktisk erfarenhet och betonade det mycket stora behovet av att reglera och förbättra medlemsstaternas syn på frågorna.

2.5 I den översyn som föreslås här, som dock är väsentligt kortare än det tidigare direktivet, tillämpas samma tillvägagångssätt. I synnerhet föreskriver man integration av långsiktiga strategier för renovering av byggnader och användning av smart teknik i byggnader samt rationaliserar de gällande reglerna. Översynen följer på en omfattande utvärdering av 2010 års direktiv och en utförlig konsekvensbedömning av möjliga alternativ för vidare åtgärder. Alternativet med hög påverkan, alternativ III, förkastades, framför allt på grund av kostnaderna på kort sikt, påverkan på subsidiariteten och politisk realism, till förmån för en lägre nivå av möjliga resultat – alternativ II.

2.6 Alla berörda parter vill dock uppnå långtgående förbättringar. Sektorn tillhandahåller 18 miljoner direkta arbetstillfällen och bidrar med ca 9 % av EU:s BNP. Utmaningen består i att förena överkomlighet, kraven på marknaderna för bostäder och kommersiella fastigheter samt de sociala målen och klimatmålen.

3. **Sammanfattning av kommissionens förslag**

3.1 Direktivet består av ett antal ändringar som innebär en skärpning av de nuvarande bestämmelserna i direktiv 2010/31/EU och en förenkling av vissa aspekter. De huvudsakliga punkterna är följande:

— Definitionen av ”byggnadens installationssystem” utvidgas till att inbegripa aspekter av teknik för smarta byggnader och infrastruktur för elektromobilitet.

— Bestämmelsen i 2012 års energieffektivitetsdirektiv om långsiktiga nationella renoveringsstrategier flyttas till direktivet.

— Medlemsstaterna åläggs att fastställa färdplaner med tydliga milstolpar och åtgärder för att uppfylla det långsiktiga målet till 2050 att minska utsläppen av koldioxid från sina nationella byggnadsbestånd, med särskilda milstolpar för 2030. Detta ska också bidra till att minska energifattigdomen.

— Investeringar uppmuntras genom en bestämmelse om att medlemsstaterna kan slå samman och ”riskdämpa” projekt och använda offentliga medel för att förstärka finansiering från den privata sektorn och ta itu med problemområden som marknaden inte åtgärdar.

— Medlemsstaterna får fastställa krav för att säkerställa att byggnader som inte är avsedda för bostäder är utrustade med system för fastighetsautomation och styrsystem.

— Medlemsstaterna får fastställa krav för att säkerställa att bostadshus med centraliserade installationssystem är utrustade med kontinuerlig elektronisk övervakning och med effektiva regleringsfunktioner för att säkerställa optimal produktion, distribution och användning av energi.

— Medlemsstaterna ska fastställa de åtgärder som krävs för att inrätta en regelbunden inspektion av de tillgängliga delarna av luftkonditioneringssystem för byggnader som inte är avsedda för bostäder och bostadshus med ett centraliserat installationssystem.

— Medlemsstaterna ska ge ägarna av eller hyresgästerna i byggnader information om energicertifikat, om deras syfte och mål och om kostnadseffektiva sätt att förbättra byggnadens energiprestanda.

— Det fastställs bestämmelser för att säkerställa att det blir obligatoriskt att installera laddningsstationer (eller kabelinfrastruktur) för elfordon i en stor andel av de nya byggnaderna och vissa delar av det befintliga beståndet som genomgår renovering.

— Förändringar av byggnaders installationssystem ska registreras, bedömas och göras tillgängliga.

— Framtagandet av en ”smarthetsindikator” föreslås för att komplettera befintlig information om byggnaders effektivitet.

— En specifik koppling görs mellan tillgängliga finansiella åtgärder för renovering av byggnader och graden av uppnådd energieffektivitet.

## 4. **Allmänna och särskilda kommentarer**

4.1 EESK välkomnar den fortsatta inriktningen på byggnaders energieffektivitet men hyser särskild oro över att energifattigdom, som kartlagts av kommittén i tidigare yttranden ([1]) och som allmänt erkänns som en viktig social fråga, inte tas upp som sig bör.

4.2 Det behövs ett bredare och mer ambitiöst tillvägagångssätt. De mål för utsläppsminskningar och energieffektivitet som EU redan har fastställt och ikraftträdandet av Parisavtalet med dess höga ambitioner i oktober 2016 kräver kraftfullare insatser, i synnerhet med tanke på att den hittills bristande efterlevnaden av tidigare förslag tyder på att byggnader förblir ett område med utmaningar.

4.3 Kommittén har vissa invändningar mot valet av alternativ II (såsom fastställs i konsekvensbedömningen) som grund för denna ändring av lagstiftningen. Även om alternativ III innebär en nivå av obligatoriska åtgärder som avsevärt överskrider kostnadsoptimeringen – en ståndpunkt som EESK inte instämmer i – är det uppenbart att den betydligt högre ambitionsnivån i alternativ III – med 2–3 gånger större inverkan på klimat- och effektivitetsmålen samt de sociala målen – sannolikt kommer att vara nödvändig för att skapa en långsiktig utvecklingsbana som gör det möjligt att uppnå det mål som eftersträvas i Parisavtalet. Följaktligen kommer medlemsstaterna i sina egna nationella planer att behöva sikta på de högre ambitionsnivåerna enligt alternativ III (i enlighet med kommissionens åtföljande konsekvensbedömning), samtidigt som man håller sig till lagstiftningsstrategin i alternativ II.

4.4 Resultaten av analyser som nyligen gjorts av medlemsstaternas strategier för renovering av byggnader är i allmänhet positiva (JRC 2016: Synthesis Report on the assessment of Member States' building renovation strategies). Detta område omfattas av energieffektivitetsdirektivet. För närvarande finns det dock ingen gemensam standard för vad som utgör ”renovering”. Det skulle vara värdefullt att i direktivet om byggnaders energiprestanda införa ett krav på att föreslå sektorsspecifika mål och en referensmetod för att mäta förbättringar med en tröskelnivå för stöd till ”renovering”. I samband med sådana mål bör man specificera strikta riktlinjer för att uppnå miniminivåer för energieffektivitet vid renoveringen av offentliga och kommersiella byggnader.

4.5 I direktivet utökas kraven på en nationell databas för energicertifikat, och en offentligt tillgänglig databas på EU-nivå som innehåller anonymiserade nationella uppgifter om nationella renoveringsstrategier skulle vara till hjälp och skulle kunna kopplas till den plattform för e-rapportering som föreslås i förordningen om styrningen av energiunionen. I samband med detta bör det finnas bestämd vägledning i direktivet om hur man bör jämföra beräkningsmetoder, vilket i sin tur skulle underlätta jämförbarheten mellan energicertifikat.

4.6 Även om det inte finns någon anledning till att nationella planer inte skulle täcka detta område finns det inga förslag i direktivet om ytterligare sätt att uppmuntra privata och icke-kommunala hyresvärdar för subventionerat boende att investera i renovering av äldre fastigheter. När hyresgästerna betalar energikostnaderna själva ser hyresvärdarna ofta inget kommersiellt värde för sig själva i att förbättra byggnadernas effektivitet. I vissa länder utgör sektorn för hyresbostäder en väsentlig andel av bostadsbeståndet. Byggnaders energiprestanda har en stor inverkan på bostäders överkomlighet och på energifattigdomen. Därför är det ytterst viktigt att det finns finansieringsinstrument till stöd för renoveringar. För det mesta är kommuner, sammanslutningar för hyresvärdar och ägare berättigade till lån för komplexa effektivitetsförbättringar av flerfamiljshus. Ofördelaktiga finansierings- och avtalsvillkor samt tillgången till krediter är dock hinder för många.

([1]) EUT C 341, 21.11.2013, s. 21, EUT C 424, 26.11.2014, s. 64, EUT C 82, 3.3.2016, s. 22, EUT C 34, 2.2.2017, s. 78.

4.7 Att uppmuntra ”gröna” hypotekslån är en åtgärd som bör stödjas i direktivet. Det är även viktigt att underlätta sammanslagning av småskaliga program för renovering och effektivitet enligt bästa praxis till större ramar, så att finansieringspaket kan tillämpas.

4.8 I 2016 års strategi för uppvärmning och kylning (COM(2016) 51 final) ägnades särskild uppmärksamhet åt de vinster som kan göras genom renovering och ersättning av fjärrvärmesystem i samband med förnybar energi. Fjärrvärme- och stadslösningar betraktas i allmänhet som en infrastrukturkomponent av byggnadssystemet och kräver därför särskild uppmuntran genom ett tydligt ställningstagande i direktivet för att detta ska återspeglas i stadsplaneringen.

4.9 Det bör noteras att klimat- och energimålen har en koppling till energiteknik med låga koldioxidutsläpp och mer hållbara byggnader som måste uppfylla målen för energieffektivitet. Dessa förlitar sig i allt högre grad på viktig möjliggörande teknik för avancerade material (icke järnhaltiga metaller, stål, glas, plast etc.) och utan innovation kommer det att vara omöjligt att förbättra byggnaders energiprestanda. Runt 5 % av de avancerade material som produceras i dag används inom energiteknik med låga koldioxidutsläpp och mer hållbara byggnader. Dessa marknader utvecklas snabbt.

4.10 EU som sådant håller på att förlora sin ledande ställning inom energiteknik med låga koldioxidutsläpp och står i dag för mindre än 15 % av arbetstillfällena inom sektorn (ungefär 1,1 miljon direkta och indirekta arbetstillfällen). När det gäller de avancerade material som behövs för denna teknik möter EU även en växande global konkurrens och utan en lämplig politik för teknikdriven utveckling och marknadsefterfrågan kommer innovationen och tillverkningen att fortsätta att lämna EU. Man får inte heller glömma frågan om utbildning i de nya färdigheter som behövs för dessa mycket specialiserade sektorer.

4.11 EESK stöder framväxten av elektromobilitet som ett bidrag till en mer omfattande utfasning av fossila bränslen i ekonomin, men ifrågasätter behovet av en sådan detaljnivå och konsekvenserna av sådana åtgärder för tillgången till bostäder till överkomliga priser och för företagens kostnader samt för de offentliga myndigheternas valfrihet när det gäller att åstadkomma elektromobilitet. Ett annat viktigt och kompletterande område – energilagring – nämns i motiveringen men behandlas inte i direktivet, trots att det är en teknik som troligen kommer att utvecklas snabbt och bli överkomlig.

4.12 På liknande sätt skapar den uppenbara tillväxten inom decentraliserad produktion av förnybar energi möjligheter till integrering med effektivitetsåtgärder för byggnader som inte är anslutna till gasnätet och ett steg mot förnybara energikällor inom uppvärmning och kylning. Detta bör specifikt främjas.

4.13 De ändringar som avser ett förbättrat åtagande när det gäller smarta byggnader (offentliga och kommersiella sådana samt bostäder) är relativt blygsamma och bör vara mer specifika och omfattande.

4.14 Förslaget om en ”smarthetsindikator” för att mäta en byggnads kapacitet att utnyttja IKT och elektroniska system för att optimera driften och dess samverkan med nätet måste vidareutvecklas, men principen välkomnas. Målet bör vara att ta fram en öppen, meningsfull indikator som ger energicertifikaten ett mervärde men som inte ålägger onödig insamling av uppgifter eller onödiga analytiska bördor. En sådan indikator måste visa förmågan hos de boende i en byggnad att inte bara bedöma energieffektiviteten utan även styra och underlätta sin egen produktion och förbrukning av förnybar energi samt minska energikostnaderna.

4.15 Energifattigdom identifieras som ett problem som bör åtgärdas genom att man tillhandahåller milstolpar som visar på framstegen när det gäller att minska koldioxidutsläppen från byggnadsbeståndet. Det finns dock ingen stödjande politisk ram i direktivet för att utarbeta en kostnadseffektiv strategi för energifattigdom i sig – till vilken bostadshus som har dålig energieffektivitet är en bidragande orsak. EESK anser att detta skulle kunna omfattas av detta direktivs tillämpningsområde och föreslår att en ny uppsättning ändringar om detta ämne ska införas, med anknytning till de relevanta artiklarna i 2012 års direktiv. Detta skulle stödja kraven i den föreslagna förordningen om styrningen av energiunionen på att medlemsstaterna ska bedöma och fastställa politik, åtgärder och insatser för att hantera energifattigdomen.

4.16 Därför rekommenderar EESK att direktivet ska innehålla kriterier som ska ingå i en referensdefinition av energifattigdom och även ska innehålla ett förslag till egen definition. Det skulle inte vara bindande för medlemsstaterna att anta den för interna ändamål, men den skulle visa på kriterier som de nationella energi- och klimatplanerna skulle behöva rapportera mot. En sådan definition har gjort det möjligt för vissa länder att bedöma framstegen – eller motsatsen – i kampen mot energifattigdom, men EESK medger att problemet beror på så många faktorer att man kan behöva prioritera specifika nationella faktorer.

4.17 EESK uppmanar därför medlemsstaterna att anta en fullt samordnad strategi för energifattigdom med en förståelse av rollen och effektiviteten hos inte bara energieffektiva byggnader utan även finansiella åtgärder (inklusive sociala tariffer och metoder för att minska fattigdomen), konsumentrådgivning om möjligheten att välja leverantör och tariff samt information om enkla energisparande åtgärder. För att maximera effektiviteten och verkan är det mycket viktigt att råden tillhandahålls och åtgärderna samordnas genom en oberoende, konsumentinriktad kontaktpunkt eller byrå.

4.18 Olika oberoende studier och rapporter från kommissionen visar att medlemsstaterna genomför kraven i direktivet om byggnaders energiprestanda med olika takt och effektivitet. Problemen rör bl.a. följande områden:

— Problem med införlivande och tolkning, som kommissionen fortsätter att ta itu med genom tillsynsmekanismer. Flera medlemsstater måste i högre grad erkänna hur central byggnaders energieffektivitet är för energi- och klimatmålen och visa större engagemang för de nationella renoveringsstrategierna. EESK skulle vilja uppmuntra GD Energi att upprätthålla sin vaksamma översyn av genomförandet och fortsätta att skyndsamt inleda överträdelseförfaranden.

— Kvaliteten på och jämförbarheten mellan energicertifikat. Specifik harmonisering av EU-kraven för kvalificerade experter och certifieringsorgan samt införande av kvalitetskontroller för energicertifikat skulle vara till hjälp. En vidareutveckling av energicertifikaten så att de ger utförligare teknisk information och rekommendationer om förbättringar skulle också välkomnas.

— EESK konstaterar att direktivets metod att koppla samman ekonomiska incitament och energicertifikat endast möjliggör en utbetalning i efterhand av det ekonomiska incitamentet, eftersom betalningen är beroende av en jämförelse av energicertifikaten ”före” och ”efter”. Detta är kontraproduktivt i fråga om energieffektivitet, eftersom renoveringar som är beroende av bidrag inte kommer att genomföras om inte ägaren är säker på att få bidraget före renoveringen.

— Utnyttjandet av de europeiska struktur- och investeringsfonderna och specifikt de sammanhållningspolitiska fonderna. Inom ramen för Europeiska regionala utvecklingsfonden kommer en minsta procentandel av medlen att avsättas för övergången till en koldioxidsnål ekonomi i alla sektorer. Användningen av dessa medel för byggnaders energieffektivitet varierar dock stort medlemsstater emellan. Tydlig vägledande tolkning finns men ytterligare uppmuntran att använda sådana medel krävs.

— Stöd till relevant teknisk utbildning i renovering av byggnader, i synnerhet bland små och medelstora företag, som utgör över 90 % av de europeiska byggföretagen.

4.19 Kommittén noterar att de europeiska struktur- och investeringsfonderna (ESI-fonderna), och särskilt de sammanhållningspolitiska fonderna, under programperioden 2014–2020 förväntas spela en stor roll vad gäller renoveringen och uppförandet av byggnader. För närvarande finns det många hinder att övervinna, främst begränsad tillgång till finansiering, höga initialkostnader, relativt långa återbetalningsperioder, högre upplevd kreditrisk för investeringar i hållbar energi samt konkurrerande prioriteringar för fastighetsägare etc. (European Commission: *Technical guidance – Financing the energy renovation of buildings with Cohesion Policy funding*). Initiativet ”smart finansiering för smarta byggnader” är ett steg i rätt riktning för att komma till rätta med några av dessa problem, och det finns utrymme för att utnyttja ambitionerna i Junckerplanen för att frigöra mer investeringar på detta område.

4.20 Som sådant är det viktigt att fastställa de rätta prioriteringarna och ansvarsområdena för den lokala förvaltningen för att se till att användningen av tillgängliga programresurser uppnår maximal effekt i syfte att nå längre än de minimikrav (t.ex. krav på energiprestanda och energibesiktningar) som fastställts på medlemsstatsnivå, och nivån på den finansiering som tillhandahålls bör öka med ambitionsnivån.

4.21 EESK noterar i synnerhet borgmästaravtalets potential i detta avseende. Det har nu undertecknats av över 7 000 kommuner, som åtar sig att vidta nödvändiga åtgärder för energieffektivitet och förnybar energi genom att anta ”handlingsplaner för hållbar energi”. Mobiliseringen av städer, där större delen av vår bebyggda miljö finns, är ett lokalt initiativ med global inverkan.

4.22 Avsikterna i direktivet har i stort välkomnats av de flesta berörda parter inom byggsektorn och av företrädarna för ägare och hyresgäster, av både kommersiella byggnader och bostadshus. En anda av samarbete, dialog och positivt engagemang kommer dock att krävas för att fortsätta de framsteg i fråga om energieffektivitet som redan uppnåtts.

Bryssel den 26 april 2017.

Georges DASSIS
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs ordförande*